

SZEGEDI ÜNNEPI HETEK 1974

Turandot. Előadás a Dóm téren este 8 órakor.

Kovács Endre orgona-hangversenye a domban, közreműködik Mészöly Katalin (ének) hétfőn este 8 órakor.

Térzene a Széchenyi téren, délelőtt 11 órakor.

XV. Szegedi Nyári Tárlat a Móra Ferenc Múzeum képtárában, szeptember 16-ig.

Fotóklubok X. Szegedi Szalonja. Fotókiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kass János, Reich Károly és Würtz Ádám Shakespeare-illusztrációi, kisplasztikák, plakettek, érmek. Kiállítás a Képcsarnok bemutatótermében, augusztus 15-ig.

A tápéi gyékényszövés. Kiállítás a tápéi művelődési házban, augusztus 24-ig.

Kokas Ignác festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban szeptember 1-ig.

Mészáros Dezső szobrászművész szabadtéri szoborkiállítása a Móra-parkban, augusztus 20-ig.

Melocco Miklós szobrászművész kiállítása a Közművelődési Palota kupolájában, augusztus 20-ig.

Móra Ferenc-emlékkiállítás a Somogyi-könyvtár olvasótermében, augusztus 20-ig.

Szeged környéki népelet, tékák, ládák, szőrhímzések. Néprajzi kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Nemzetközi motorcsónakverseny a Tiszán, délelőtt 10 óráig.

Ünnepi Hetek röplabdatorna az újszegedi Kisstadionban, reggel 8 óráig.

TURANDOT

Operabemutató a szabadtéri játékokon

A borongós, hűvös péntek esti bemutató harmadik felvonásában értettem meg, milyen titkos és láthatatlan varázsgyűrű birtokában hagyatkozhattak ránk néhai szabadtéri *Turandot*-előadások a föltűnhetetlenség nyomozható terhére. Azokban a percekben értettem meg, amikor derengő sötétben a keresztény templomról aranyos taréjakkal, mint mandulaszem, világítottak a pagodák, valahol távolról az éjszakai Peking lázas álmatlanságáról dúdolt a kórus, és odafönn, a tiszai fák tetéjéről, előszózt, besütött a sápadt holdvilág. Megértettem, hogy a harsogó anakronizmusok dacára a Turandotnál valóban kevés alkalmasabb opera született a szabadtérre, ide.

Siflis József felvétele

Az opera fináléjában: Turandot (Maria Angela Rosatti) és Kalaf (Gaetano Bardini).

A jelmezek tervezője

Amikor Turandot hercegnő megjelenik a második felvonásban a magas lépcsősor tetején: maga a megtestesült méltóság, pompa. Ki gondol ilyenkor arra: mennyi ötlet, alkotó fantázia, hány munkaóra, ügyes kéz, ruhaanyag és festék kell, míg Turandot így tűndöklöhet.

Csak az uszály hossza 12 méter, az egész kosztüm több rétegű, rendkívül súlyos, a hercegnő csak segítséggel tud közlekedni a lépcsőkön — mondja Márk Tivadar. Ki tudná ezt jobban nála: a szabadtéri előadások alkotóművészei között ő igazán törzstagnak számít, már a felszabadulás

előtt több darab jelmezeit tervezte. Az idén a János vitéz és a Turandot szereplőinek ruháit.

Az 1968-as bemutatóhoz képest elsősorban a színkombinációk változtak, amelyeket természetesen újra festettek, ezüstöztek, dúsították a díszítést. Olyan nagyszerű munkatársakkal, jobbra nyugdíjas, gyakorlott, ügyes kezű kivitelezőkkel dolgozhatom együtt Szegeden, akik szinte nem ismernek lehetetlent, értik a dolgukat. Az idén, alkalmazkodva a rendezői elképzelésekhez, arra törekedtünk, hogy erőteljesen stilizált, az óriás színpadon nagy tömböket, foltokat

alkotó kosztümök tömegével nyújtunk élményt a nézőknek.

Mennyiben jelent másfajta feladatot közhízi előadáshoz vagy filmhez tervezni a ruhákat?

Sokkal nagyobb gond, dal, aprólékosan készülnek a jelmezek mindkét esetben, de főként filmfelvételhez, hiszen a moziban közelebb és mindent lát a néző. Ha már a nehézségeknél tartunk: a szabadtérin a Dózsa jelentette eddig a legnagyobb feladatot. Talán egész pályafutásom során nem kellett egyetlen darabhoz ennyi jelmezt terveznem.

S. E.

A nézőtér óriási, sokan tán itt, most látták, hallották először. De sokan hoztak magukkal elhatározó élményt tévéfilmről, színházról, lemezzel — a lemeztől például az opera más szépségeiről karcol nyomot a hallgatóságban, mint az egyszerű és megismételhetetlen közhízi élő előadás, vagy mondjuk Karajanék egyszerű és megismételhető, már-már fárasztóan tökéletes tévéfilmje, melyet nemrég adott a képernyő. A Turandot elsőpró szenvedélyességét, drámai torkolatát, az érzelmek ilyen mélyjáratú sodrását, elvakultságát azon-

Gyémánt, meg az ifjú festőtitanok

Gyémánt, a pejderes kanca fölényes nyugalommal vállalta a modell szerepét a hódmezővásárhelyi tangazdaságban. Harminc ifjú képzőművészjelölt állta körül a lovat, s készültek a vázlatok, a kirokik. A kilencedik országos ifjúsági képzőművész-tábor lakói ismerkedtek Gyémánttal ezen a délelőtti. Vezetőjük, irányítójuk ezalkalommal *Lelkes István* festőművész volt, aki egyaránt otthon érzi magát a képzőművészet világában és a lovak birodalmában.

Az ország tizenhét megyéjéből a legtehetségesebb fiatal amatőr képzőművészek érkeztek a táborba, melyet most először nem Mártélyon, a megszokott környezetben rendeztek meg. A tiszai áradás ugyanis a sátorlábort helyét is elöntötte. Segítségükre sietett a Hódmezővásárhelyi Állami Gazdaság, s a közel hatvan magyar, kilenc jugoszláv és a később érkezett két mexikói fiatal birtokba vehette a gazdaság Kutasi úti központját. Van, akik visszasírják a mártélyi Tisza-part hangulatát, a fürdési, strandolási, csónakázási lehetőséget, mások viszont dicsérik a kulturált környezetet, az új lehetőségeket.

A képzőművész-tábor népszerűsége igen nagy. Mivel minden megye mindössze két-két fiatalt delegálhat a táborba, sokan, akik egyszer már megízlelték ennek a közösségnek sajátos hangulatát, a tábor romantikáját, szakmai és emberi hasznosságát, természetesen visszavágyának. Jöttek az idén is meghívó nélkül, összepakolt sátorlapokat cipelve, kerékpáron, motorbiciklin. Van, aki a szegedi kempingben talált szállásra, mások a tábor környéki tanyák udvarán verték fel sátraikat: csak hogy résztvehessenek a munkában, látogathassák a színes

és változatos szabad programokat, hogy találkozzanak az ország másik sarkából érkezett ismerősökkel. A tábor szakmai munkájáról *Fodor József* festőművész, a táborvezetőség egyik tagja így beszélt:

Nem tagadjuk meg nyaranta sem hivatásunkat, azt, hogy művészek és pedagógusok vagyunk. El bennünk az átadás kényszere, a tehetséges gyerekek útjainak egyengetése nagyon szép feladat. A múlt nyolc év tapasztalatai bizonyítják, hogy nem hiábavaló az itteni munka. Jó néhány tehetséges fiatal szerzett itt új ismereteket, indítástokat. Csak egyetlen példa. Szinte az alapoknál kezdte jó néhány évvel ezelőtt ebben a táborban az a *Kollár György*, akinek jelenleg két alkotása a debreceni nyári kiállításon, egy másik képe pedig a Szegedi Nyári Tárlaton látható. A legtehetségesebb és legszorgalmasabb ifjú képzőművészeket évenként visszahívjuk, így igyekszünk tradíciót is teremteni. Nem titkoljuk, hogy a vásárhelyi iskola, a vásárhelyi művészet szellemét szeretnénk a gyerekekbe plántálni, az alföldi piktúra szemléletét, értékeit szeretnénk megismertetni.

Tóth Zsuzsa, a KISZ Csongrád megyei bizottságának munkatársa, a tábor vezetője. Az ő véleménye:

Az MSZMP közművelődési határozatának szellemében szeretnénk támogatni az amatőr művészeti mozgalmakat, jelen esetben a képzőművészetet, amely köztudottan nem „csapatjáték”. Itt mégis össze tudjuk egyeztetni az egyéni művészi munkát és a közösségekben rejlő lehetőségeket.

A táborélet tele vidámsággal. A falakat szellemes rajzok, csipős karikatúrák díszítik, szabad időben zajla-

nak a sportversenyek, s a kulturális programok során olyan élményeket nyújtó rendezvényeket vehettek részt a fiatalok, mint az új Kósa-film, a Hószakadás bemutatója, útibeszámolók és zenés estek.

Kolozsvári Miklós azzal érdemelte ki a táborban való részvételt, hogy grafikai alkotásaival megnyerte a Zuglóban kiírt „Mi világonk” képzőművészeti pályázatot.

Budapesti vagyok, nehezem szokom meg az Alföld számomra ismeretlen világát. En meg most is mindent emeletről látok, s hiányzik a mozgalmasság. Ezzel nem azt akarom mondani, hogy nem jó dolog részt venni ennek a táborban a munkájában.

Kiss János nem először jár Vásárhelyen. A décsi művelődési ház népművelője harmadik éve visszatérő vendége a tábornak.

Magam is parasztszülők gyermeke vagyok, otthon érzem magam az Alföldön. A tábor lezáró kiállításra éppen egy Alföld című festményemet választotta ki a zsűri.

Az idén érettségizett a szegedi Tömörkény gimnázium művészeti tagozatán *Forrai Kornélia*. Nem vették fel a képzőművészeti főiskola festő-restaurátor szakára. A nyarat azért a táborban tölti, s mint mondta, jövőre újra megpróbálja.

Jó, hogy van egy ilyen fórum, ahol a közös érdeklődésű fiatalok találkozhatnak, megismerhetik egymást, s elvihetik ennek a városnak, az itteni képzőművészeti törekvéseknek és egyéniségnek hírt az ország legkülönbözőbb részeire.

A legsikerültebb alkotásokból ma kiállítás nyílik a vásárhelyi Tornyai Múzeumban.

T. L.

ban számomra egyetlen színpad sem tudta úgy hátán hordozni, mint ez a szabadtéri. Felfedezte, ki tudja, hányadszor, a katarzist, a lelki megrázkódtatásokon át vezető megtisztulás ősi, nagy színházi élményét — amit pedig manapság mennyire szeretnek elátkozni, vagy legalábbis összevissza értelmezgetni. A Turandot szabadtéri föltámasztása egy mesészerű, szimbólikus cselekményű zenedráma *alapérzésének*, a szerelemnek szemet-lelket gyönyörködte-tően mély, fenséges és brutális arcát mutatta föl a maga parttalanságával, tisztaságával, roppant hatalmával.

Olvasom *Puccini* levelét 1923 novemberéből, a szövegíró *Adamihoz*: „Szegény Turandot, mennyire elhanyagolnak téged! Most, amikor hozzáálltam, hogy komponáljak valamit, hiányoznak a versek, amelyekkel Liut el lehetne kísérni a halálba. A zene teljes egészében megvan, csak az kell, hogy a szöveget oda lehessen fűzni a kész zene fölé...” A zene tehát előbb született a szövegnél, Puccini már nem librettót zenésít meg, hanem egy kort, életérzést önt muzsikába, melynek minden ízét, rezdülését a vérben érzem, nem illusztrál, hanem teremti. A Turandotban a totális érzélem drámáját.

A műnek ezt a dramaturgiai lényegét ismerte föl és vetítette ki *Szinétár Miklós* nagyvonalú, széles íveket fölrajzoló rendezése. A díszletező *Fülöp Zoltánnal* (Timur) a hang színével, karakterével szerencsésen egyező közvetlen partnerre talált. A várakozásnak megfelelően színesen, elevenen, hivalkodástól mentesen formálta meg a három minisztert *Radnai György* (Ping), *Palcsó Sándor* (Pong) és *Külkei László* (Pang), akiknek — láthatóan rendezői ötletre — sikerült a hivatali maszkok mögül fölillantani a hőnőmunkától undorodó, bekéreg, nyugalomra vágyakozó embert. *Réti Csaba* Altoum császára láthatatlanságába burkolózva is jelen van az előadáson, *Börscsik István* mandarinja kis szerepében is kerek, egészséges.

A kételyelvű előadás (bár nem a legszerencsésebb) kényszerű körülményvel vetett számot: ekkora közönségnek csak *olaszul* énekelni megfosztja információitól az operát alig ismerőket, csak magyarul — a külföldi művészek miatt — lehetetlen.

Nikolényi István